

4.11.2025 klo 9.00–10.00

Tutustu vapaaehtoiseen kestävyysraportointistandardiin (VSME)

Sampo Mielityinen

Oikeusmuotoilun ja kestävyysääntelyn asiantuntija
Laurea-ammattikorkeakoulu

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Ohjelma

1. VSME:n lähtökohtia
2. VSME-raportin sisältö
3. Raportointiprosessi
4. Havaintoja suomalaisista VSME-raporteista

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Lähtökohtia

Mikä on VSME?

- EFRAG-organisaation laatima
- ja EU-komission suosittama
- vapaaehtoisen kestävyysraportoinnin standardi
- mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille

“Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs (VSME)”

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

VSME on siis

- PK-yrityksen väline kestävyystiedon hallintaan ja viestintään eri sidosryhmille
- Keino yhdenmukaistaa ja keventää PK-yrityksiin kohdistuvia tietopyyntöjä
- Suositus, ei oikeudellisesti sitova
- Huomattavasti yksinkertaisempi kuin kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukainen ESRS-raportointistandardi
 - Tietojen määrä ja tarkkuus vähäisempi
 - Ei olennaisuusarviointia
 - Ei ulkopuolista varmistusta

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Omnibus-tilannekatsaus

Komission ehdotus (2/2025)

- Kestävyysraportointidirektiivin lykkäys ja soveltamisalan rajaus
- ESRS-standardin yksinkertaistus
- Arvoketjun sisäisen raportoinnin rajaus VSME-standardiin

Komission suositus (7/2025)

- PK-yritykset raportoivat VSME:n mukaan
- Rahoittajat ja arvoketjun yritykset rajaavat tietopyynnöt VSME:n mukaan
- Valtiot lisäävät VSME-tietoisuutta ja edistävät käyttöä

Syksy-talvi 25–26

- Komission ehdotukset EU:n lainsäädäntömenettelyssä
- ESRS-standardin muokkaukset ?
- Muokatun VSME-standardin vahvistaminen delegoidulla säädöksellä ?

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

EFRAGiin tilannekuva

- Entistä suurempi joukko PK-yrityksiä raportoi VSME:n pohjalta
- Arvoketjun tietokyselyissä noudatetaan laajalti VSME:tä
- Omnibus-lainsäädäntöprosessin jälkeen on odotettavissa muokattu VSME, mutta luultavasti muutokset nykyiseen ovat maltillisia
- Yksityisten VSME-sovellusten, -alustojen ja -palveluiden odotetaan lisääntyvän

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

VSME löytyy suomeksi EUR-Lex – tietokannasta ([linkki](#))

Euroopan
unioni

EUR-Lex

| Euroopan unionin oikeus ulottuvillasi

Komission suositus (EU) 2025/1710, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2025, pienten ja keskisuurten yritysten vapaaehtoisesta kestävyysraportointistandardista

C/2025/4984

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Komission suosituksen rakenne

- Kommission suositus (muun muassa taustat ja tavoitteet)
- Liite I: VSME-standardi
- Liite II: Käytännön ohjeita VSME-standardin soveltamiseen

Lisätietoa: EFRAGIN VSME-ekosysteemi ([linkki](#))

1. Asiantuntijafoorumit
2. Raportointityökalujen kartoitus
3. Tapahtumat, koulutukset ja videot
4. Soveltamisen seuranta
5. Soveltamisoppaat (syksyllä 2025)

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

EFRAG: Digitaaliset raportointityökalut ([linkki](#))

1. Excel-pohja
2. Excel → XBRL –tiedostomuuntaja
(tukee tiedonsiirtoa)
3. XBRL-taksonomia: abstrakti
määritelmä datarakenteelle, ei
välttämätön Excelin täytössä

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

EFRAG: Kasvihuonekaasujen laskentatyökalut ([linkki](#))

- Perustuu EFRAGin tekemään kartoitukseen
- Ei suositus
- Yhdeksän työkalua linkitetty EFRAGin sivuille

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct: Suomenkielinen VSME-pohja (PP-linkki)

kestavyysaantely.fi
/oikeusmuotoilu/

1. Johdanto ja ohjeet
2. Perusmoduulin ja laajennetun moduulin kukin raportointikohde omana dianaan

Raportointidiodien (8–21 ja 23–31) rakenne

VSME-ASIAKIRJAN KOHDAT, JOISTA
LÖYDÄT TARKEMMAT OHJEET

RAPORTOITAVAN
TIEDON VSME-
TUNNUS JA
OTSIKKO

**B3 Energia ja kasvihuonepäästöt:
Energiankulutus**

VSME:
29
82–89

OHJE
RAPORTOINNIN
SISÄLLÖSTÄ

	Uusiutuvan energian kulutus (MWh)	Uusiutumattoman energian kulutus (MWh)	Energiankulutus yhteensä vuonna 20XX (MWh)
Sähkö			
Polttoaineet			
Yhteensä			

Euroopan unionin
osarahoittama

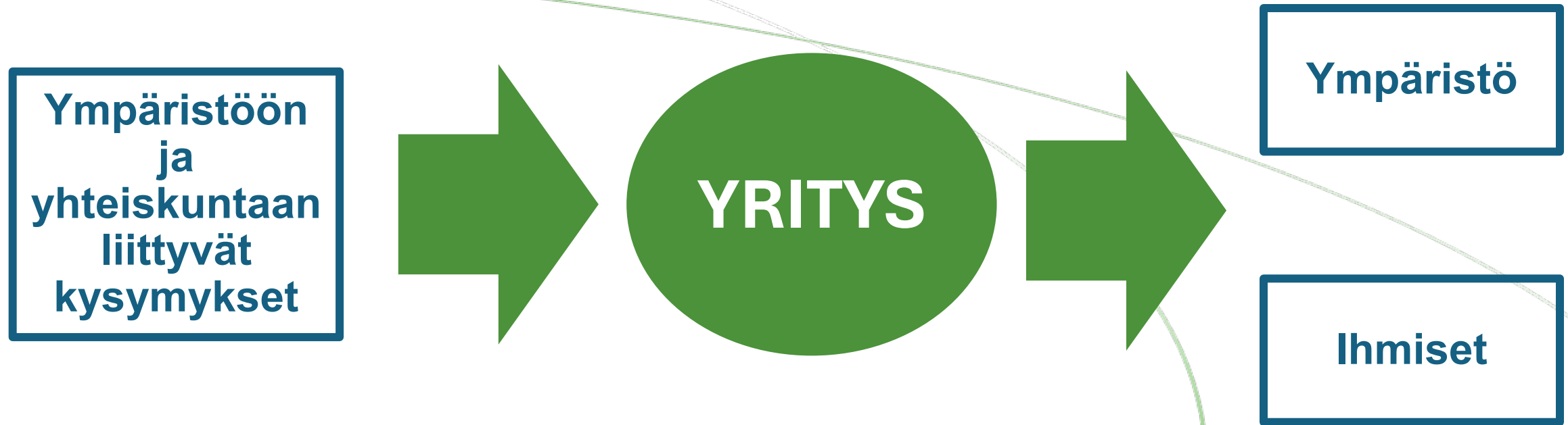
Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

VSME-raportin sisältö

Mistä VSME antaa tietoa?

- Toteutuneet ja todennäköiset vaikutukset
- Lyhyellä, keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Raportoitavien tietojen on oltava

1. Merkityksellisiä (vaikka ei olennaisuusarviointia)
 2. Todenmukaisia
 3. Vertailukelpoisia (ja vertailtavissa edellisvuoteen)
 4. Ymmärrettäviä
 5. Todennettavissa (vaikka ei ulkopuolista varmennusta)
- Osa tiedoista on esitettävä vain tietyissä olosuhteissa
 - Turvallisuusluokitellut tai arkaluonteiset tiedot voi jättää pois, kunhan tästä mainitaan

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

VSMEn rakenne

	Perusmoduuli	Laajennettu moduuli
Yleiset tiedot	B1 – Laatomisperusteet B2 – Kestävämpään talouteen siirtymistä koskevat käytännöt, toimintaperiaatteet ja tulevaisuuteen suuntautuvat aloitteet	C1 – Strategia: liiketoimintamalli ja kestävyys – asiaa koskevat aloitteet C2 – Kuvaus kestävämpään talouteen siirtymistä koskevista käytännöistä, toimintaperiaatteista ja tulevaisuuteen suuntautuvista aloitteista
Ympäristömittarit	B3 – Energiankulutus ja kasvihuonepäästöt B4 – Ilman, veden ja maaperän pilaantuminen B5 – Biologinen monimuotoisuus B6 – Vesi B7 – Resurssien käyttö, kiertotalous ja jätehuolto	Kohdassa B3: Scope 3 -päästöt (arvoketjupäästöt) C3 – Kasvihuonekaasujen vähentämistavoitteet ja ilmastosiirtymä C4 – Ilmastoriskit
Yhteiskunnalliset mittarit	B8 – Työvoima – Yleiset ominaisuudet B9 – Työvoima – Terveys ja turvallisuus B10 – Työvoima – Palkkaus, työehtosopimus ja koulutus	C5 – Työvoiman ominaispiirteitä koskevat lisätiedot (yleiset tiedot) C6 – Omaa työvoimaa koskevat lisätiedot – Ihmisoikeuksia koskevat toimintaperiaatteet ja prosessit C7 – Vakavat ihmisoikeuksien loukkaukset
Hallintoa koskevat mittarit	B11 – Korruptiosta ja lahjonnasta annetut tuomiot ja sakot	C8 – Tietyistä toiminnoista saadut tulot ja sulkeminen EU:n vertailuarvojen ulkopuolelle C9 – Hallintoelimen sukupuolijakauma

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Yritys voi täydentää raporttia

- Laadullisilla ja/tai määrällisillä lisätiedoilla
- Toimialansa yleisistä kestävyyskysymyksistä
 - Kysymyksistä, joita tietyllä toimialalla tai teollisuudenalalla toimivat yritykset tai yhteisöt yleensä kohtaavat
 - Tukee merkityksellisten, todenmukaisten, vertailukelpoisten, ymmärrettävien ja todennettavissa olevien tietojen laatimista
- Esimerkkinä Scope 3 -kasvihuonekaasupäästöt

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Perusmoduuli vai myös laajennettu moduuli?

Vain perusmoduuli

- Ensisijaisesti mikroyrityksille
- Perusasioita, joista vaivaton aloittaa
- Onnistuu ilman aiempaa kokemusta raportoinnista

Myös laajennettu moduuli

- Syvempiä kestävyystietoja
- Enemmän tietoa rahoittajille tai sopimuskumppaneille
- Auttaa määrittämään yrityksen kestävyysriskejä
- Osoittaa kattavammin vastuullisuutta

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Muita yrityksen valintoja

- Miten laajasti arvoketjun vaikutukset otetaan huomioon
- Raportin sopiva formaatti eri tarkoituksiin
- Raportin ulkoasu
- Raportin julkaisukanavat

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Esimerkki: Siirtymä kestävämpään talouteen

Perus-moduuli (B2):

	Onko yrityksellä käytössä käytäntöjä, toimintaperiaatteita tai tulevaisuuteen suuntautuvia aloitteita, jotka koskevat joitakin seuraavista kestävyyskysymyksistä? [KYLLÄ/EI]	Ovatko ne julkisesti saatavilla? [KYLLÄ/EI]	Liittyykö niihin tavoitteita? [KYLLÄ/EI]
Ilmastomuutos			
Ympäristön pilaantuminen			

Laajennettu moduuli (C2):

	Jos vastasit kohdassa B2 "KYLLÄ" kysymykseen käytössä olevista käytännöistä, toimintaperiaatteista ja tulevaisuuteen suuntautuvista aloitteista, esitä niistä ja niihin liittyvistä toimista lyhyt kuvaus (jos käytäntö, toimintaperiaate tai tulevaisuuteen suuntautuva aloite koskee toimittajia tai asiakkaita, lisää tästä maininta)	Jos vastasit kohdassa B2 "KYLLÄ" tavoitteita koskevaan kysymykseen, täsmennä nämä tavoitteet	Yritys voi myös ilmoittaa ylimmän henkilöstötason, joka on vastuussa toimintaperiaatteiden toteuttamisesta, mikäli se on määrittänyt sellaisen
Ilmastomuutos			
Ympäristön pilaantuminen			

Euroopan unionin
osarahoittama

Esimerkki: Kasvihuonekaasupäästöt

Perus-moduuli (B3):

	Kasvihuonekaasupäästöt vuonna 202(x) (tCO ₂ e)
Scope 1	45
Scope 2	6
Yhteensä	51

Kasvihuonekaasu-intensiteetti suhteessa liikevaihtoon

Laajennettu moduuli (C3):

+

- Scope 3 -päästöt GHG-protokollan mukaisesti
- Kasvihuonekaasujen vähentämistavoitteet (myös toimenpiteet)
- Tiedot ilmastosiirtymäsuunnitelmasta

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Esimerkki: Työntekijöitä koskevia tietoja

Perus- moduuli (B8):

Sukupuoli	Työsuhteisten työntekijöiden kokonaismäärä henkilömääränä tai kokoaikavastaavana ilmaistuna
Mies	
Nainen	
Muu	
Ei ilmoitettu	
Työsuhteisten työntekijöiden kokonaismäärä	

Laajennettu moduuli (C5):

$$\text{naisten ja miesten välinen suhde} = \frac{\text{naisten määrä johtotasolla}}{\text{miesten määrä johtotasolla}}$$

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Raportointiprosessi

Tiimin kokoaminen

**Laajuus ja
tavoitteet**

**Tietojen
kerääminen**

**Laskennat ja
selvitykset**

**Raportin laadinta
ja hyväksyttäminen**

**Julkaisu ja
viestintä**

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Lähde: Ecobio Oy

ImpAct

Tiimin kokoaminen

Laajuus ja
tavoitteet

Tietojen
kerääminen

Laskennat ja
selvitykset

Raportin laadinta ja
hyväksyttäminen

Julkaisu ja viestintä

- Tueksi ihmisiä halki organisaation
- Kestävyytyön laajempi merkitys organisaatiolle?
- Keiden tulisi ymmärtää ja vastata vastuullisuudesta?
- Riittääkö osaaminen (koulutustarpeet)?
- Johdon sitouttaminen (säännöllinen tieto etenemisestä)

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Tiimin kokoaminen

Laajuus ja tavoitteet

Tietojen
kerääminen

Laskennat ja
selvitykset

Raportin laadinta ja
hyväksyttäminen

Julkaisu ja viestintä

- Raportoinnin lähtötaso ja tavoitetaso
- Sidosryhmien vaatimukset ja tarpeet
- Sopiva laajuus: perusmoduuli vai sekä perus- että laajennettu moduuli
- Julkaisu erillisenä vai osana muuta toimintakertomusta

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Tiimin kokoaminen

Laajuus ja
tavoitteet

Tietojen kerääminen

Laskennat ja
selvitykset

Raportin laadinta ja
hyväksyttäminen

Julkaisu ja viestintä

- Lähtökohta = olemassa oleva tieto
- HR-järjestelmät, taloushallinto, tuotantodata..
- Missä muodossa tieto on saatavilla?
- Kuinka usein sitä päivitetään?
- Mitä tietoa puuttuu?
- Suunnitelma tiedon tuottamiseksi
- Esimerkiksi päästölaskennan resursointi
- Dokumentoi: tiedon lähde, kuka tarkistaa, kuka tuottaa?

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Tiimin kokoaminen

Laajuus ja
tavoitteet

Tietojen
kerääminen

**Laskennat ja
selvitykset**

Raportin laadinta
ja hyväksyttäminen
Julkaisu ja viestintä

- Erityisesti päästölaskenta saattaa olla aluksi suuritöinen
- Sidosryhmien vaatimukset?
- Toimialan päästövähennystavoitteet?
- Kilpailuetua?
- Laskennan rajaukset ja tarkkuustason määrittäminen
- Karkea arviointi (kuten keskimääräiset päästökertoimet) vs. toimipaikkakohtaiset energiankulutustiedot ja päästökertoimet

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Tiimin kokoaminen
Laajuus ja tavoitteet
Tietojen kerääminen
Laskennat ja
selvitykset

Raportin laadinta ja hyväksyttäminen

Julkaistu ja viestintä

- Johdonmukainen, eheä raportti
- Tarkista mahdolliset viittaukset
- Poikkeamat ja kehitystavoitteet
- 2. vuodesta eteenpäin vertailuvuosien tiedot
- Tietojen laatuvaatimukset
- Moduulit raportoitava kokonaisuudessaan
- Poikkeuksina soveltumattomat tiedonantovaatimukset sekä salassapidettävät tiedot
- Hyväksyttäminen yrityksen johdolla

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Tiimin kokoaminen

Laajuus ja
tavoitteet

Tietojen
kerääminen

Laskennat ja
selvitykset

Raportin laadinta
ja hyväksyttäminen

**Julkaisu ja
viestintä**

- Missä muodossa?
- Myös julkisesti saataville vai vain liikekumppaneille?
- Osaksi toimintakertomusta tai erillisenä kokonaisuutena
- Valitse tehokkaat viestintäkanavat
- Kiinnostuneet kohderyhmät?
- Mitä vastuullisuustekoja haluat nostaa esiin viestinnässä?
- Myös sisäinen viestintä

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

ImpAct

Havaintoja suomalaisista VSME-raporteista

Perushavainnot

- Yleensä sekä perusmoduuli että laajennettu moduuli
- Osa raportoi myös olennaisuusanalyysin rajausten perusteena
- Kasvihuonekaasupäästöt: kaikki raportoivat Scope 1 ja 2 -päästöt, harvempi Scope 3 -päästöjä
- Jätteistä ja henkilöstöasioista selkeää raportointia

Lähde: Pettiina Niiranen: Miltä VSME:n mukainen raportointi näyttää käytännössä?
Analyysi ensimmäisistä raporteista (Tofuture)

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Vähemmällä huomiolla

- Päästövähennystavoitteet (C3) – osa määrittänyt, osa ei (vielä)
- Tarkemmat ilmastoriskianalyysit (C4)
- Päästöt ilmaan, veteen ja maaperään (B4): ei olla tunnistettu aiheellisiksi
- Luonnon monimuotoisuus (B5): ei toimipaikkoja monimuotoisuuden kannalta herkillä alueilla tai niiden läheisyydessä taikka ei aiheellisia tietoja
- Korruptio ja vakavat ihmisoikeusloukkaukset (B11 ja C7): tapauksia ei ole tai raporttoimatta aiheettomana

Lähde: Pettiina Niiranen: Miltä VSME:n mukainen raportointi näyttää käytännössä?
Analyysi ensimmäisistä raporteista (Tofuture)

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Tulevaisuuden suunnitelmia

- Useampi kertoo arvioivansa jatkossa ilmastoriskejä
- Scope 3 -päästöt mukaan raportointiin
- Tieteeseen perustuvien päästövähennystavoitteiden asettaminen
- Ajan mittaan ESRS-standardien mukainen raportointi

Lähde: Pettiina Niiranen: Miltä VSME:n mukainen raportointi näyttää käytännössä?
Analyysi ensimmäisistä raporteista (Tofuture)

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Lähteet

Materiaalin laatimisessa on hyödynnetty Ecobio Oy:n ImpAct- ja Kestä-hankkeille tuottamia webinaari- ja työpajamateriaaleja, EFRAGIN aineistoja, Tofuturen sivustolla julkaistua Pettiina Niirasen blogia sekä komission suositusta VSME-standardista.

Euroopan unionin
osarahoittama

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

KIITOS!